

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 1427/05
26.05.2005. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија Снежане Андрејевић, председника већа, Споменке Зарић, Љубице Милутиновић, Владимира Тамаша и Неде Антонић, чланова већа, у парници тужиоца Н. М., кога заступа Д. М., адвокат, против тужене Републике Србије - МУП, коју заступа Републички јавни правобранилац, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Окружног суда у Београду Гж.11137/04 од 8.12.2004. године, у седници одржаној дана 26.5.2005. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуда Окружног суда у Београду Гж.11137/04 од 8.12.2004. године и пресуда Првог општинског суда у Београду П.3589/04 од 20.9.2004. године у ставу првом изреке и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Београду Гж.11137/04 од 8.12.2004. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Првог општинског суда у Београду П.3589/04 од 20.9.2004. године којом је одбијен као неоснован захтев тужиоца за накнаду штете за душевне болове због повреде слободe и права личности - 250.000,00 динара, физичке болове - 150.000,00 динара, страх - 200.000,00 динара, и душевне болове због умањења животне активности - 200.000,00 динара са затезном каматом од пресуђења до исплате и тужилац ослобођен плаћања трошкова поступка.

Против ове другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 386. раније важећег Закона о парничном поступку који се примењује на основу члана 491. став 1. и 4. сада важећег Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" 125/04), и нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је од августа 1995. године боравио у СРЈ као избегло лице, а 16.8.1995. године лишен је слободe без акта надлежног органа и са другим лицима пребачен у Е, а потом на подручје села Г, где је остао до октобра 1995. године.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да је основан приговор застарелости потраживања накнаде ове штете обзиром да је застарни рок из члана 376. Закона о облигационим односима истекао и да нема места примени дужег застарног рока из члана 377. Закона о облигационим односима - јер за примену ове материјално правне одредбе нису испуњени прописани законски услови.

Ревизијом тужиоца се основано указује да је побијана другостепена пресуда захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 354. став 2. тачка 14. наведеног ЗПП јер не садржи разлоге о свим одлучним чињеницама и да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено.

Наиме, према члану 155. Закона о облигационим односима штета је умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист), као и наношење другоме физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета). Потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило, а у сваком случају ово потраживање застарева за пет година од када је штета настала (члан 376. став 1. и 2. ЗОО).

Према наводима тужбе тужилац је због незаконитог и неправилног рада Министарства унутрашњих послова, као органа тужене, претрпео нематеријалну штету због повреде слободe и права личности - због које је претрпео душевне болове, али је накнаду штете исплатом новчане накнаде захтевао не само за душевне болове због повреде слободe већ и због претрпљеног страха, физичких болова и душевних болова које је претрпео и трпи због заосталих последица ове штетне радње органа тужене у виду умањења животне активности и погоршања здравственог стања.

Како се сазнање за штету не везује за дан њеног проузроковања (настанак штете) већ за околности које се односе на трајање и престанак физичких болова или страха, односно на завршетак лечења и сазнање да су заостале последице проузроковале трајно оштећење здравља и опште животне способности оштећеног, које му умањују животну активност, сваки вид нематеријалне штете застарева посебно. Тако, по становишту Врховног суда, застарелост потраживања накнаде нематеријалне штете за физичке

болове – почиње тећи од престанка болова, за страх од престанка страха, за душевне болове због умањења животне активности – од завршетка лечења и сазнања за трајно умањење животне активности или погоршања здравственог стања – као дана сазнања за нову тежу последицу.

Нижестепени судови правилно закључују да према утврђеним околностима нема места примени дужег застарног рока из члана 377. Закона о облигационим односима – јер за примену ове материјално правне одредбе нису испуњени прописани законски услови, међутим, побијана другостепена пресуда не садржи разлоге о свим одлучним чињеницама од којих зависи одлука о основаности приговора застарелости потраживања накнаде ове штете због неправилног и незаконитог рада државног органа (члана 172. ЗОО): ни о доспелости потраживања ове штете ни о дану подношења тужбе, ни о застарним роковима за посебне видове нематеријалне штете за које тужилац захтева накнаду, а првостепени суд је због погрешне примене материјалног права пропустио да утврди када је тужилац сазнао за штету (за сваки вид нематеријалне штете посебно) и да сагласно томе оцени да ли су за све или само за поједине видове накнаде ове штете истекли застарни рокови.

Како од наведених околности зависи одлука о основаности приговора застарелости потраживања накнаде ове штете и одлука о основаности захтева тужиоца, Врховни суд је, на основу члана 394. став 1. и 395. став 2. ЗПП одлучио као у изреци.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити речене недостатке, у изложеном смислу употпунити чињенично стање и донети закониту и правилну одлуку.

Председник већа-судија

Снежана Андрејевић, с.р.

За тачност отправка

ИЈ